

MAGYAR TELEPÜLÉS- ÉS TERÜLETFEJLESZTŐK SZÖVETSÉGE

ASSOCIATION OF HUNGARIAN SETTLEMENTS' AND REGIONS' DEVELOPERS
MTTSZ / AHSRD

Több mint 15 éve a település-, a terület- és a vidékfejlesztés szolgálatában * Alapítás éve: 1997. * Kiemelten közhasznú szervezet

www.mttsz.hu

JAVASLATOK A KVASSAY JENŐ TERV VITA-ANYAGÁHOZ (2015-08-15)

Tárgy: Észrevételek a Kvassay Jenő Terv c. vitaanyaghoz

Budapest, 2015. szeptember 14.

Tisztelt Címzett!

Felhívjuk a figyelmet tisztelt olvasónak, a dokumentumért felelős szerkesztőknek és döntést hozóknak, hogy az alábbi javaslataink különböző súlyú formai és tartalmi javaslatok, amelyek mögött szakmai érvek és közpolitikai megfontolások állnak. A válaszadás során kérjük szíveskedjenek mindegyik javaslatra nem általános, semmit mondó, hanem konkrét indoklással visszatérni, mivel reméljük a javaslatainkra vonatkozó reakciót ne presztízs érdekvédelmi szempontok fogják mozgatni.

Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy az anyag készítői igen magas színvonalú munkát végeztek.

A megközelítési módjuk, a fennálló és bemutatott kérdésekre adott explicit és implicit válaszuk önmagukban jók, de szélesebb konstellációba szükséges kiegészítéseket és továbblépéseket a KJT-nek tárgyalni és meghatározni, úgy mint: inter-szektoralitás (ágazatköziség és ágazati integráció), transznacionális vízföldrajzi és környezetvédelmi dimenzió, a jó gyakorlatok átvétele, illetve a vízgazdálkodási közcélú beruházások majdani forrás-szükségletének megteremtése miatt Európai Unió szintű beavatkozás.

*

I.

Javasoljuk, hogy:

- a Kvassay Jenő Terv megnevezése „Kvassay Jenő nemzeti középtávú stratégiai Terv”¹ legyen. Ez a jelzős szerkezet tartalmi, minőségi kérdés a dokumentum témakörét és ennek közvetlen és közvetett hatóköre tekintetében, mivel a víz, mint természeti elem alapvető életfeltétel és az erre ható műszaki, gazdasági, társadalmi és politikai beavatkozások alapvető stratégiai témakör. Tehát korántsem csak szakpolitikai tervről van szó.

A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet szerint a vitára bocsátott dokumentum a Fehér könyv (34. §) vagy a Zöld könyv (38. §) tartalmi követelményeinek felel meg.

Nem szakpolitikai stratégia. Nemcsak azért nem, mert hiányzik - a vonatkozó rendelet szerint - ennek tartalmi követelményei közül néhány (pl. cselekvési terv, stb.).

A víz jelentősége és ügye, amint azt a véleményezett dokumentum igen jól érzékelteti, sokkal átfogóbb és komplexebb, mélyre hatóbb. Nemzeti létünk és társadalmi, gazdasági fejlődésünk egyik alapvető lételeme.

Ezért és a munka finanszírozásáról szóló kormányhatározatban² megfogalmazottal ellentétben, nem tartjuk megfelelőnek a dokumentum önmeghatározását (6. oldal).

Az oktatás, a k+f témakörben az anyagban helyesen használt interdiszciplináris szemléletet már a

¹ 27. § (1) A nemzeti középtávú stratégia olyan átfogó, horizontális megközelítésű társadalmi, gazdasági, környezeti célrendszer leíró, a célok elérését bemutató, középtávú stratégiai tervdokumentum, amely tartalmazza

- a) az átfogó társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzést;
- b) a jövőképet és az érintett közpolitikai célkitűzések meghatározását;
- c) a beavatkozási területek és eszközök beazonosítását;
- d) a beavatkozások pénzügyi hátterének meghatározását és
- e) a megvalósítás alapelveit.

(2) Nemzeti középtávú stratégia előkészítéséért vagy az előkészítés összehangolásáért a kijelölt miniszter, illetve kormánybiztos vagy miniszterelnöki biztos felel.

(3) Nemzeti középtávú stratégiát a Kormány fogad el.

(4) A nemzeti középtávú stratégia

- a) esetében előzetes értékelést kell végezni;
- b) tervezetét társadalmi véleményezésre kell bocsátani; valamint
- c) megvalósítását követő egy éven belül róla utólagos értékelést kell készíteni.

² 2014–2020 közötti programozási időszak tervezéséhez és végrehajtásához szükséges az EU2020 Stratégiában kitűzött célok elérését, valamint a hazai gazdaságfejlesztést segítő Kvassay Jenő Terv (a továbbiakban: KJT) elkészítése. A KJT a klímaváltozás káros hatásait ellensúlyozó aszálykezelést, a gazdaság fejlesztését támogató vízgazdálkodást és a vidékfejlesztést támogató öntözésfejlesztést ötvözi. Elkészítése szorosan kapcsolódik a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv (a továbbiakban: Víz Keretirányelv) szerinti Vízyűjtő- gazdálkodási Terv felülvizsgálatához (a továbbiakban: VGT2), amelyet 2015. december 22-éig el kell készíteni. E stratégia alapvető célja a készletek optimális hasznosítását szolgáló vízgazdálkodás megteremtése, vagyis az egyensúly kialakítása a társadalmi igények és a víz – mint környezeti érték – megőrzése között, valamint a felszíni vizek és a felszín alatti vizek megóvása, védelme és kezelése legjobb gyakorlatának megvalósítása. A Víz Keretirányelv előírásainak teljesítését szolgáló intézkedések – a VGT2 felülvizsgált intézkedési programja által generált projektek – a 2014–2020 közötti programozási időszakban valósíthatók meg európai uniós társfinanszírozással. /1940/2013. (XII. 13.) Korm. határozata/

gazdasági, társadalmi politikák és szakágak vízzel összefüggő témáinál nem, vagy hiányosan viszi tovább.

Ez azért is érthető, hiszen a dokumentumot (5. oldal) három szakértői cég készítette (A dokumentum nem tér ki másra.)

Itt jegyezzük meg, hogy a dokumentum kibocsátásának időpontja és a társadalmi egyeztetésnek a határideje között 30 nap van, aminek a fele a nyári szabadságolások idejére esett. Ezért például a helyi és területi önkormányzatok testületi állásfoglalást a KJT-hez nem is tudtak tenni, mivel a nyári szünet után csak szeptember második felében tartanak testületi ülést!!!

A KJT-ről szóló hivatkozott kormányrendeletben a projekt leírása az interszektoralitást és a terv jelentőségét hangsúlyozza. Ami az anyagból jobbra hiányzik, de semmiképpen nem rendszerszerű.

- a 8. oldalon definiált, majd erre alapozva visszatérő megfogalmazás „A vízpolitika és a vízgazdálkodás elválaszthatatlan a terület- és tájhasználattól, illetve annak formáitól.” logikailag és a kormányzati szempontból nem helytálló megfogalmazás, amit célszerű a következőre változtatni: „A vízpolitika és a vízgazdálkodás elválaszthatatlan a terület- és településrendezéstől és – fejlesztésről, a tájgazdálkodástól, továbbá a regionális politikától, vidék- és gazdaságfejlesztéstől, illetve annak formáitól.” Ugyanis míg a „(víz)politika” és „-gazdálkodás” beavatkozás, addig a „területhasználat” értelmezési tartománya az empiria, a létező tény, amely ezeknek a következménye is.
- a gazdaságfejlesztés és a vízgazdálkodás összefüggéseivel mindenképpen egészüljön ki, áttekinthetően a gazdasági ágazatokra, alágazatokra és ezek területiségére a dokumentum. A gazdaságot többféle konstellációban említi a tervezet, de a gazdaságfejlesztést konkrétan csak az a mondat említi, hogy „A termelésre orientált gazdaságfejlesztés ellenére rövidtávon vízigény és használtvíz kibocsátás csökkenés várható.” (32. oldal)
- pontosításra kerüljenek a 3.3.1 pontban az vízgazdálkodással való foglalkozás kormányzati összefüggései tárcánként – beleértve a háttérintézményeket is -.
A Miniszterelnökség nemcsak a területfejlesztésért, hanem a vidékfejlesztésért is felel. A Belügyminisztérium alapító okiratában lévő mind a 31. ügycsoportot érdemes lenne összevetni, értékelni és cselekvési feladatot megjelölni az ügycsoportonként a vízgazdálkodással kapcsolatban, de különösen, a 27. területrendezés, a 28. településüzemeltetés ügycsoport vonatkozásában. Hasonlóképpen kell eljárni a többi tárca esetében is.
- az elfogadható „területi” és „települési” vízgazdálkodásra való felosztáson belül a földrajzi és a vízrajzi térségek adják az alapot, amit szolgálnia kell a regionális intézmény-rendszernek. Ehhez integráló struktúrákat is bővíteni kell a felszíni vizekre alapozva. Nem csak balatoni, Tisza tavi, de Duna menti, Tisza menti, stb. területfejlesztési tanácsok alakításával, melyek egyik fő profilja az integrált területi vízgazdálkodás kell legyen. A kiemelt térségek kategóriája azonban kormányzati és politikai szempontból is átértékelésre szorul. A területfejlesztésben nincs már ilyen, területrendezés még használja a kiemelt üdülőkörzet fogalmát, illetve van a szociális gondoskodás területiségében a halmozottan hátrányos kistérségek kategóriája.
- a települési vízgazdálkodásban jelentősebbnek kell tekinteni a /flash-flood/ villám áradások problémáját.

II.

Végül javasoljuk, hogy a KJT társadalmi egyeztetése egészüljön ki a partnerekkel (szakágazatok, önkormányzatokkal, hivatalok szerveivel, gazdasági kamarákkal) való egyeztetéssel.

Leginkább azonban arra van szüksége, hogy a vitaanyagból KJT továbbfejlesztése Kvassay Jenő nemzeti középtávú stratégiai Tervvé, amelyet a vita-anyagot készítők és a felsoroltak képviselőiből munkaközösség dolgoz ki, ami által nemcsak az inter-szektorális szükséglet, de nagy részben a szakági egyeztetés is megvalósul.

Tisztelettel

Szilvássy István sk.
elnök